

A társadalmi és térbeli egyenlőtlenségek néhány aspektusa Magyarországon 2010 és 2020 között

VIDA GYÖRGY

EGYETEMI ADJUNKTUS, SZTE GTK

KÖZGAZDASÁGTANI ÉS GAZDASÁGFEJLESZTÉSI INTÉZET

2021.11.05.

A kutatás aktualitása: „két válság között”

2010 és 2020 közötti gazdasági viszonyok és keretek:

- Relatív pénzbőség időszaka (nemzetközi és hazai monetáris politika laza)
- Általános infláció relatíve alacsony volt, eszközár infláció (ingatlanárak, tőzsde) viszonylagosan nagy volt
- Differenciáltan növekvő jövedelmek és az évtized végére nagy GDP növekedés (4-5% 2019-ben)
- Jelentős Európai Uniói források, kormányzati támogatások 2010-2013, 2014-2020

Csökkentek vagy nőttek a különbségek, milyen társadalmi folyamatokat írhatunk le? Néhány aspektust szeretnék megvizsgálni.

A Covid-19 korábban nem tapasztalt társadalmi és gazdasági kihívás elé állította a társadalmat és a térségeket

Társadalmi és térbeli egyenlőtlenségek néhány aspektusa: Elméleti fogódzkodók

Térbeli folyamatok: A CEE országokban megmutatkozó térbeli egyenlőtlenségek alakulásában három jellegzetes folyamatot határozhatunk meg (Chapman, S. – Meliciani V. 2018)

- ❖ Nyugat és kelet megosztottság a régiók összevetésében
- ❖ Hanyatló iparvidékek és újraiparosodó régiók
- ❖ Metropolitan és non-metropolitan régiók

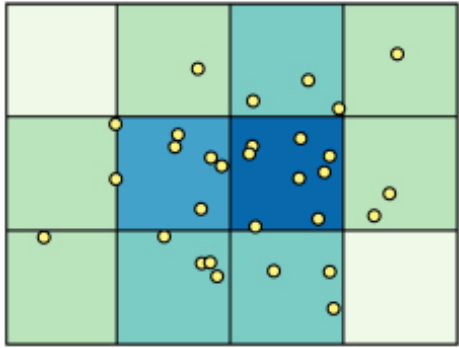
Társadalom, jövedelmek és tagozódás Magyarországon:

- ❑ Jövedelmi egyenlőtlenségek nagyok és inkább nőnek
- ❑ Merev társadalmi különbségek és függőségi viszonyok, vidéken különösen
- ❑ Neoliberális szakpolitikák, a hatalmi érdekek és a szereplők az egyenlőtlenségek fenntartásában és status quo fenntartásában érdekeltek (Czibere, I. - Kovách, I. 2021)

Kutatási kérdések

1. 2010 és 2020 között a relatív jövedelmi helyzet alapján hogyan alakultak a térbeli egyenlőtlenségek Magyarországon?
2. A jövedelem földrajzi eltérései milyen további társadalmi és térbeli mintázatokkal (Pl.: választási aktivitás, jövedelmi egyenlőtlenségek a társadalmon belül stb.) mutat összefüggést?

A kutatás módszertana

Alapvetően matematikai és statisztikai összefüggések

Regionális elemzési módszerek:

- Jövedelmek súlyozott relatív szórása
- Súlyozott Gini index
- Pearson korrelációk, Spearman rangkorrelációk

Felhasznált adatok:

- 2010 és 2018 közötti országgyűlési választások részvételi eredményei
- 2011 Népszámlálás adatai
- KSH és NAV adatok települési szinten
- Térinformatikai módszerek (ESRI, ArcMap)

A kutatás módszertana

Magyarország Nemzeti Atlasza: 3. kötet – Társadalom: Társadalmi tagozódás (Boros L., Péntes J., Gyuris F. 2021)

SZJA adóalapot képező belföldi jövedelem (2010, 2019)

0-1 000 000 Ft éves összevont adóalapba tartozó jövedelmi sávon

1 000 001-2 000 000 Ft éves összevont adóalapba tartozó jövedelmi sávon

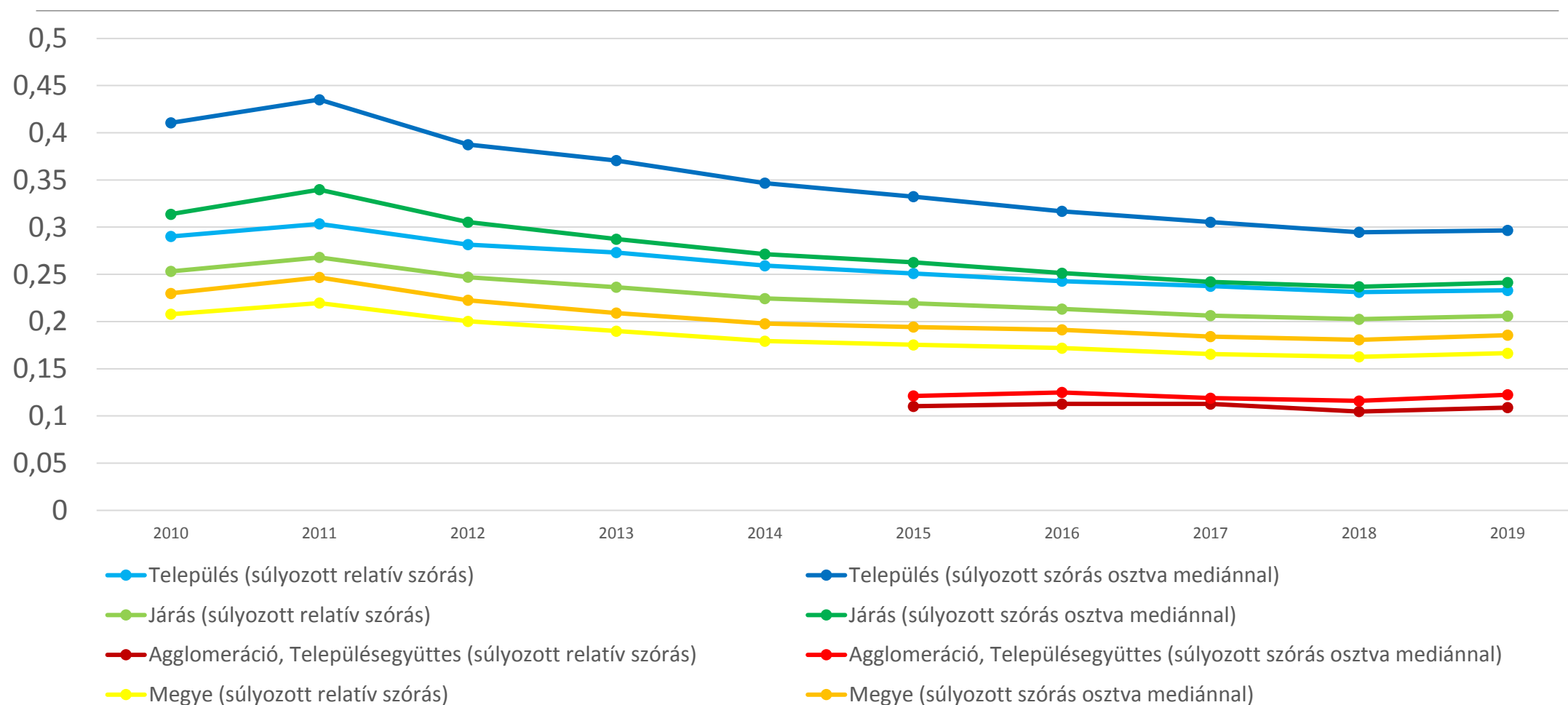
2 000 001-3 000 000 Ft éves összevont adóalapba tartozó jövedelmi sávon

3 000 001-4 000 000 Ft éves összevont adóalapba tartozó jövedelmi sávon

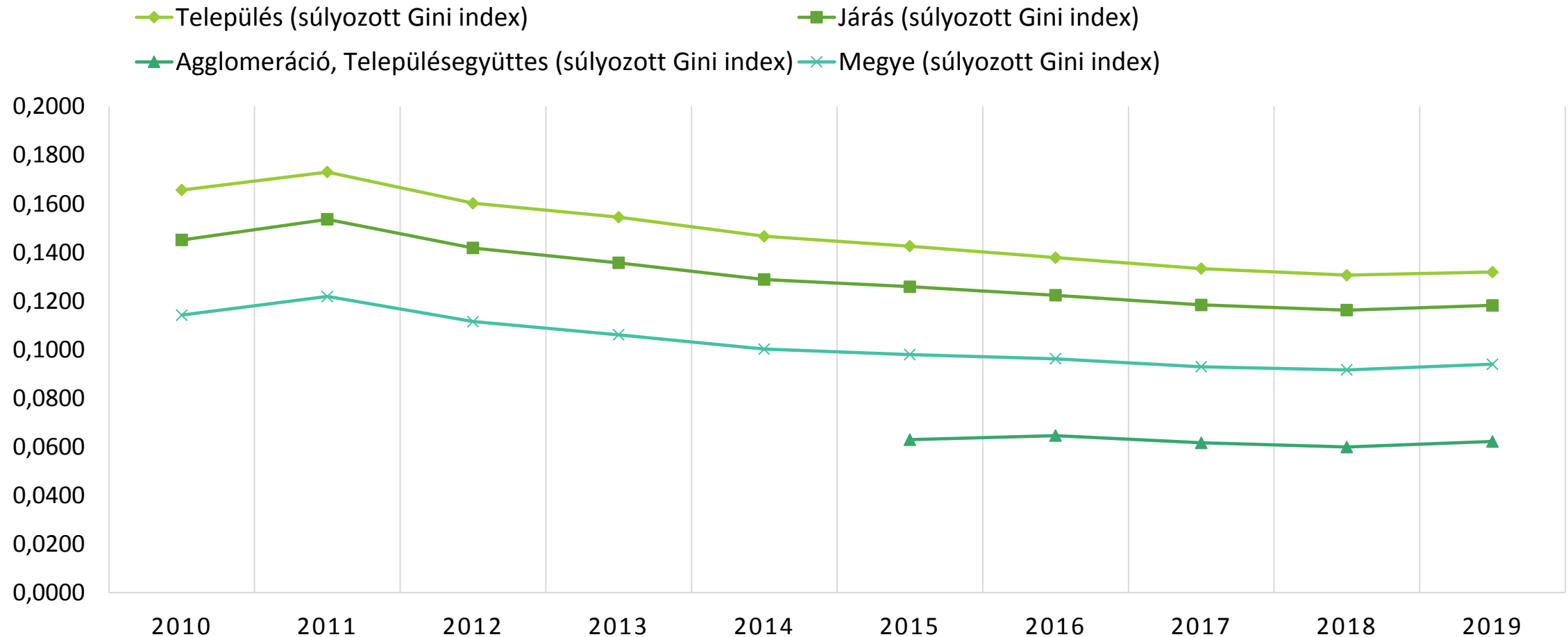
4 000 001-5 000 000 Ft éves összevont adóalapba tartozó jövedelmi sávon

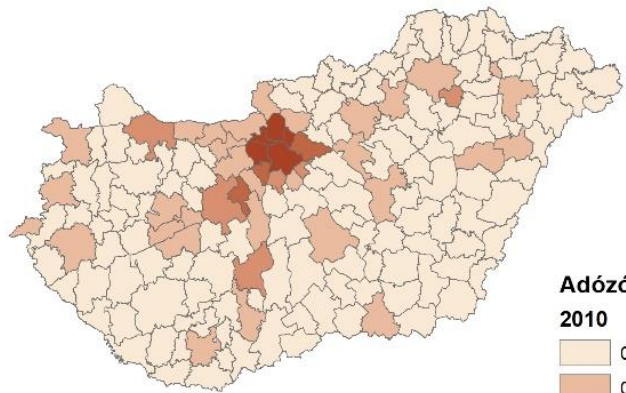
5 000 001- X Ft éves összevont adóalapba tartozó jövedelmi sávon

Az egy lakosra jutó összes SZJA köteleles jövedelem súlyozott relatív szórásának alakulása különböző területi léptéken 2010 és 2019 között

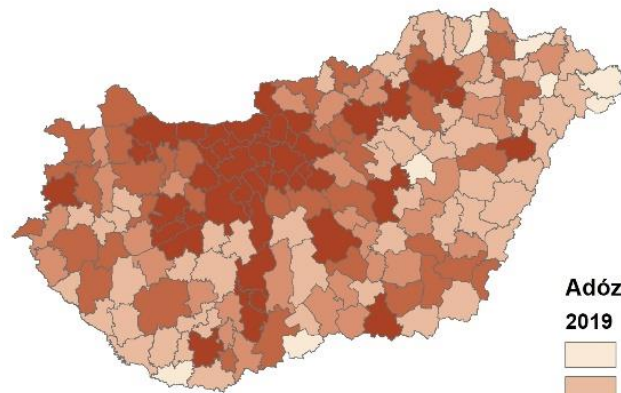
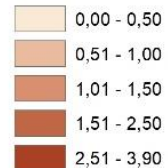

Az egy lakosra jutó összes SZJA köteles jövedelem súlyozott Gini-indexének alakulása különböző területi léptéken 2010 és 2019 között

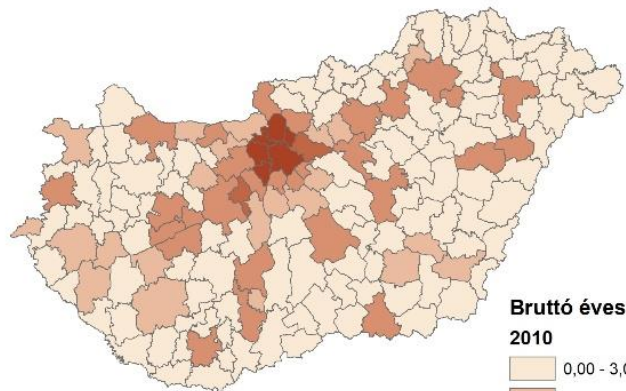
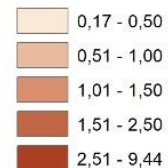

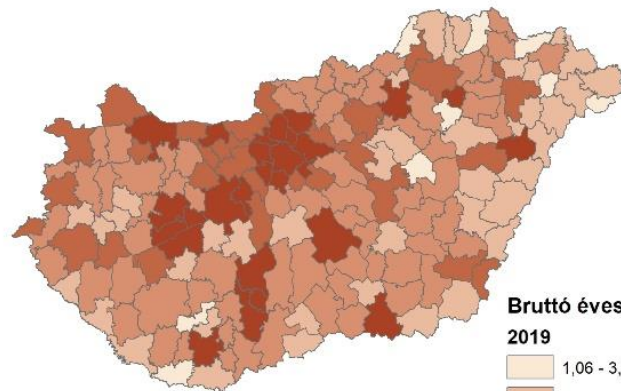
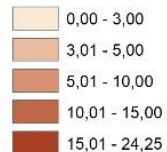
**Adózók aránya
2010**

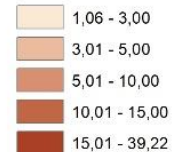
**Adózók aránya
2019**

**Bruttó éves jövedelem
2010**

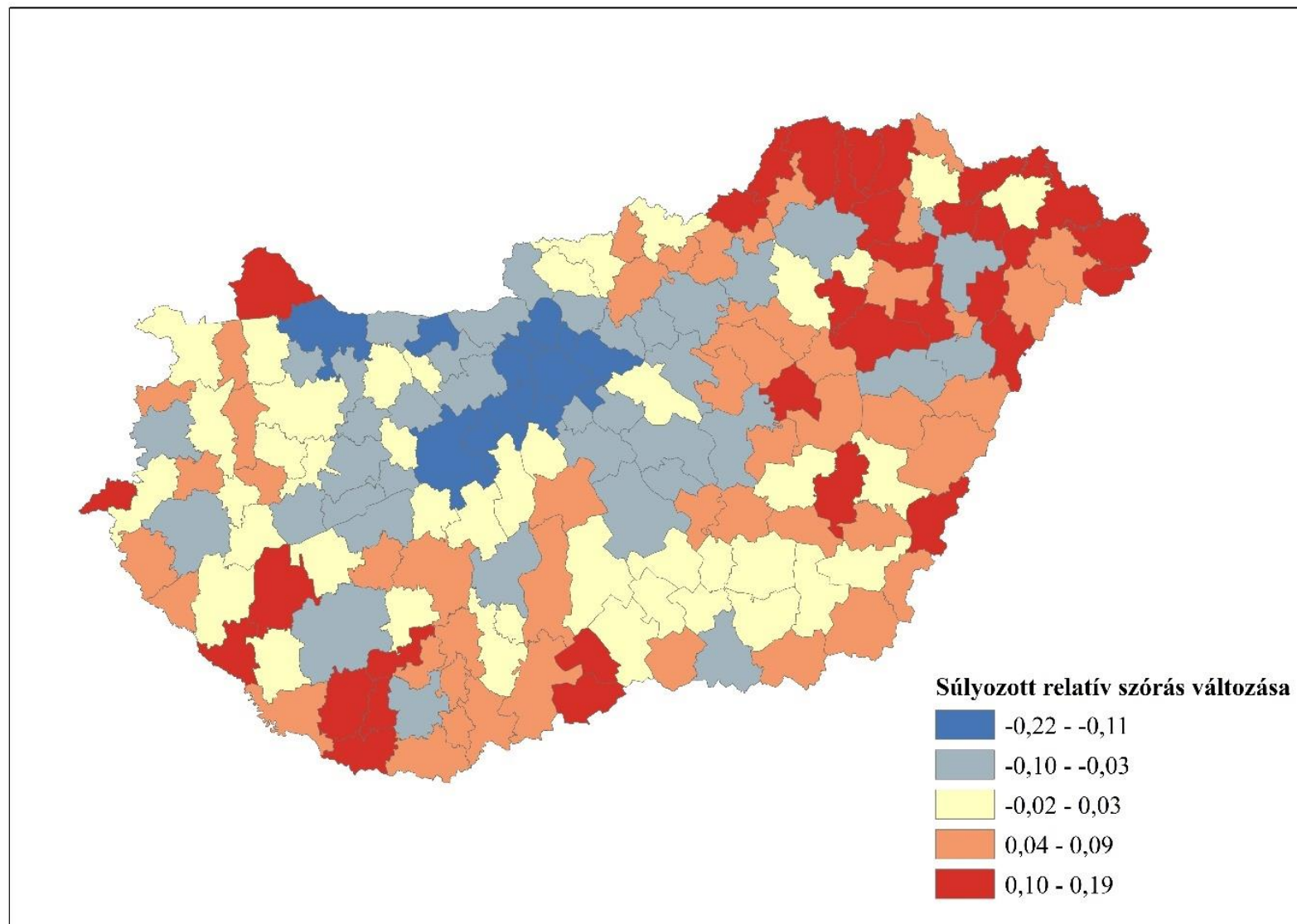

**Bruttó éves jövedelem
2019**

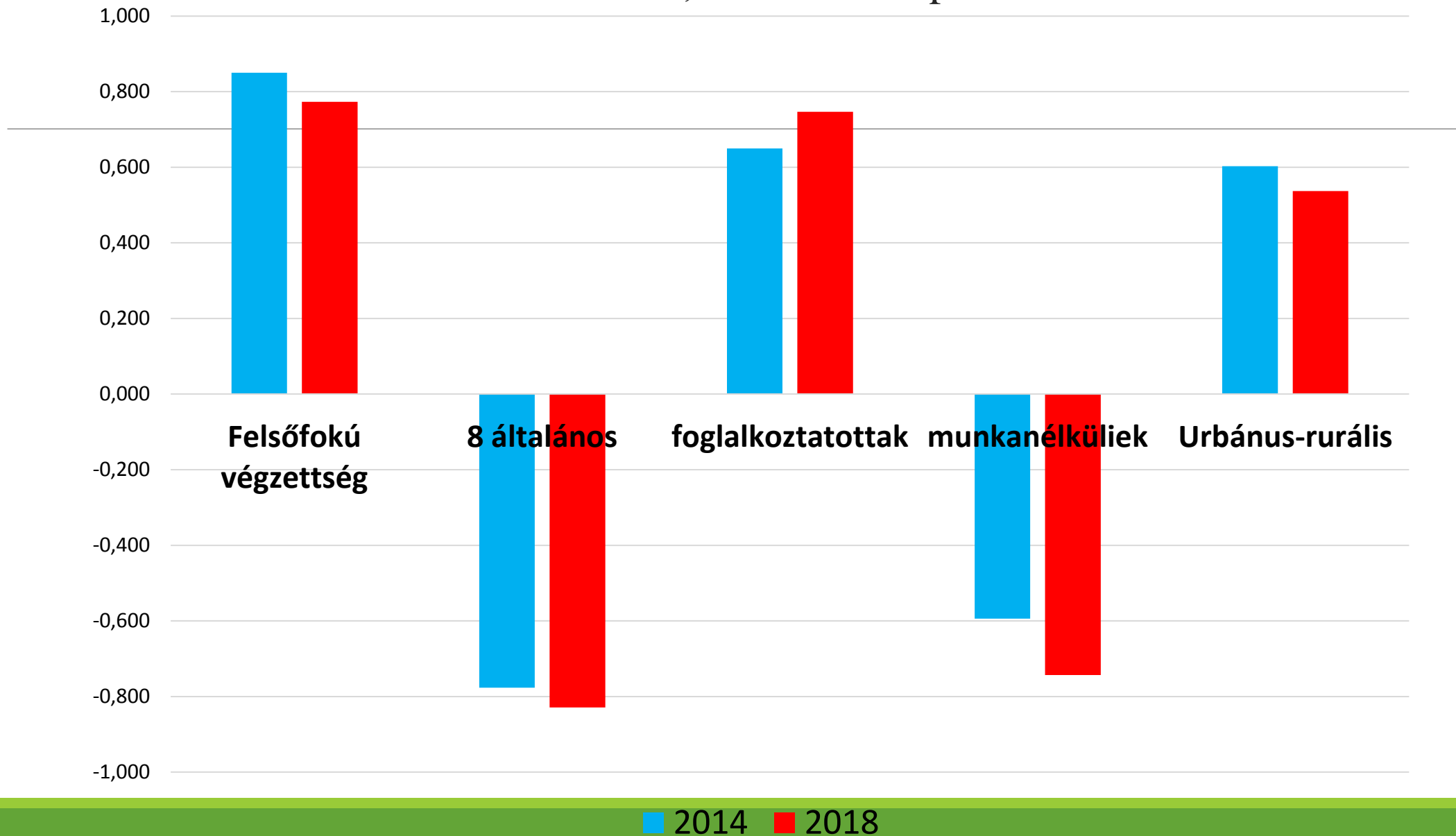
A 10 milliónál több,
éves bruttó SZJA
köteles jövedelemmel
rendelkező adófizetők
(„elit”) és az általuk
megkeresett bruttó
éves jövedelem
alakulása 2010-ben és
2019-ben

Az SZJA adóalapot képező belföldi jövedelem összevont adóalapba tartozó jövedelmi sávokon mért eltérések súlyozott relatív szórásának változása járásonként 2010 és 2019 között

További társadalmi aspektus:
választási aktivitás és jövedelmi és foglalkoztatottsági
viszonyok

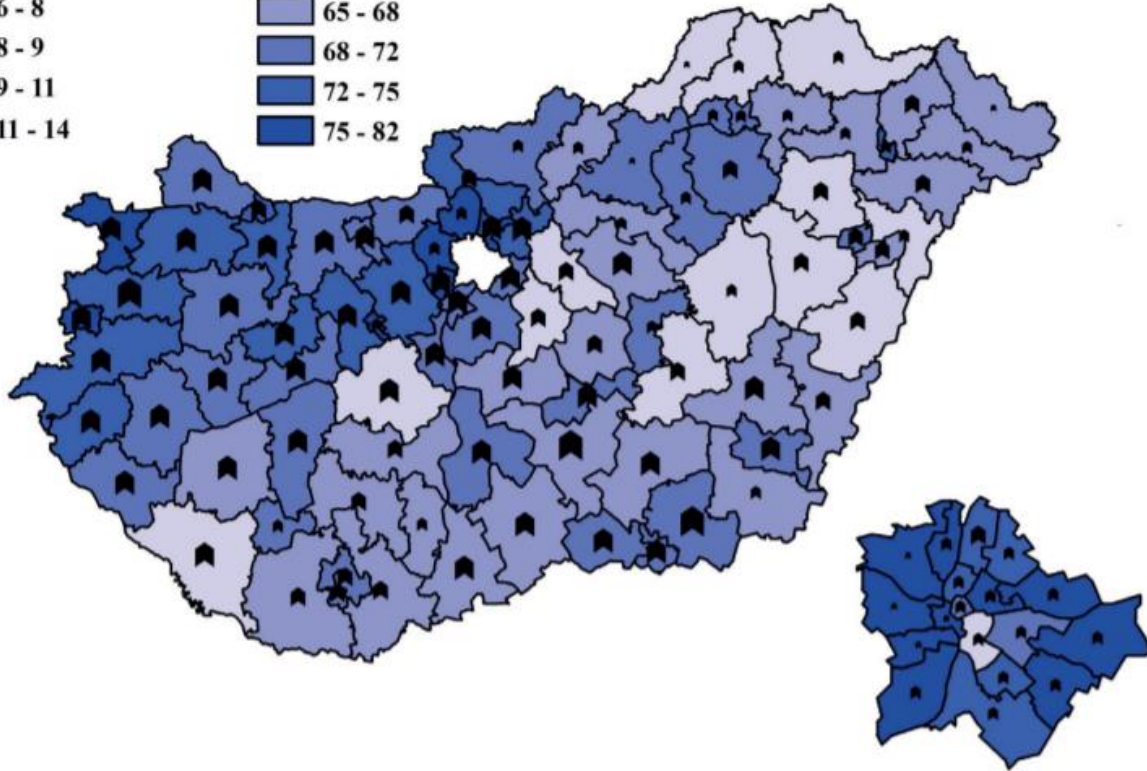
A részvétel és bizonyos társadalmi mutatók közötti összefüggések, választókerületi szinten, Pearson és Spearman korrelációk

Jelmagyarázat

Százalékpont növekmény Részvétel 2018 (%)

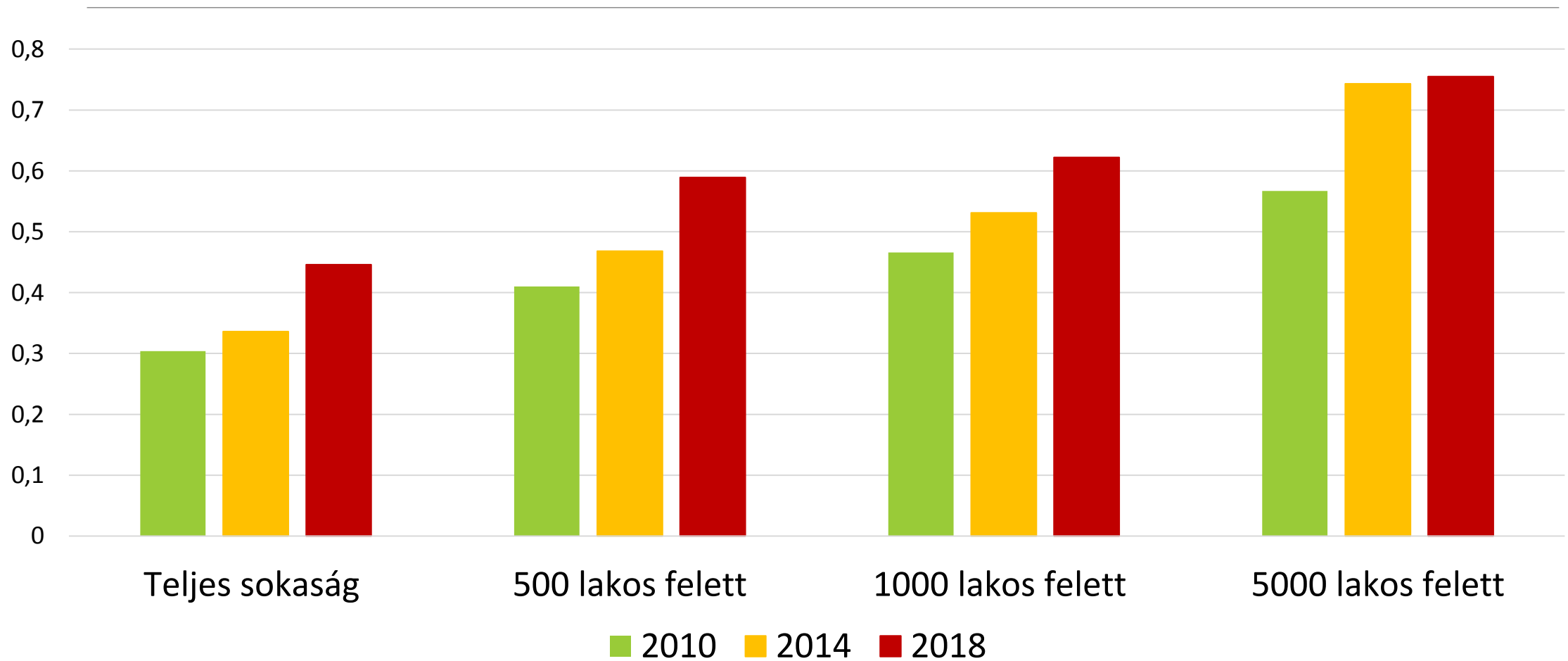
• 4 - 6	58 - 65
▲ 6 - 8	65 - 68
▲ 8 - 9	68 - 72
▲ 9 - 11	72 - 75
▲ 11 - 14	75 - 82

Forrás: Nemzeti Választási Iroda adatai alapján saját szerkesztés
Source: Hungarian National Election Office data with own calculations

A választási aktivitás
2018-ban és annak
százalékpontos
változása 2014-hez
képest

Jövedelem és az országgyűlési választási részvétel összefüggései, települési szinten 2010-2018

Összegzés helyett: Milyen folyamatokat hozhat a koronavírus utáni kilábalás?

Globális és hazai értékláncok átalakulnak, felerősödhet a térségünk szerepe, hiszen ide is telepíthetnek több, korábban más kontinensre kiszervezett egységeket.

?

Digitalizáció és ipar 4.0, 5.0 hatásai nagyobb társadalmi és területi egyenlőtlenségeket hordoznak magukban, amit kezelni kell!

Gyengülő forint egy ideig támogatja az exportképes vállalatokat, de erodálja vásárlóerőnk, megtakarításaink és inflációhoz vezet.

Klíímaváltozás hatásainak térbelisége

A technológia fejlődésében a tudásalkalmazó és költségelőny stratégia a nyerő?

Köszönöm a figyelmet!

